

5.1.2.e

Jumbo Supermarkten B.V.
Rijksweg 15
5462 CE Veghel

14 januari 2016

Betreft: vragenlijst over pesticiden

Geachte ^{5.1.2.e}

Greenpeace wil graag met u in gesprek over uw beleid inzake duurzame landbouw en terugdringing van pesticiden. Daartoe maken we een inventarisatie van het beleid van diverse supermarkten in Nederland. We hebben hiervoor een vragenlijst opgesteld, en willen vragen of u die wilt invullen en uiterlijk 15 februari kunt retourneren. We sturen deze vragenlijst op aan 18 supermarktketens in Nederland. Ook zullen we de lijst via email aan u sturen.

Het probleem

Het gaat niet goed met de flora en fauna in het agrarisch gebied. De bijensterfte van honingbijen is al tien jaar hoger dan het langjarig gemiddelde. Ook met wilde bijen en hommels gaat het slecht. En bij de meeste weidevogels is ook sprake van achteruitgang.

Europees Commissaris Karmenu Vella (Milieu) schrijft: *“Recent reports show 30% of species protected under EU nature legislation threatened as we push forests, oceans, rivers, lakes and soils beyond their limits. Pollution from pesticides and fertilisers is threatening 26% of species”*. De status van Europese ecosysteemdiensten is overwegend negatief. Sinds 1990 zijn meer dan 30 essentiële ecosysteemdiensten gedegradeerdⁱⁱ.

De Academies van Wetenschappen in de lidstaten van de EU concludeerden in april 2015 in een gezamenlijk rapport aan de Europese Commissie dat er snel toenemend wetenschappelijk bewijs is dat neonicotinoïden belangrijke negatieve effecten hebben op de natuur. Het gaat daarbij onder andere om organismen die belangrijke functies vervullen, zoals wilde bestuivers en roofinsecten die een belangrijke rol kunnen spelen bij de biologische bestrijding van plagenⁱⁱⁱ.

Nederland gebruikt van alle EU landen de meeste pesticiden per hectare^{iv}. Het PBL schrijft: *“Doelstelling is om in 2010 het aantal knelpunten bij de bereiding van drinkwater uit oppervlaktewater met 95% te reduceren ten opzichte van 1998. Volgens de Kaderrichtlijn Water mogen er in 2015 geen knelpunten meer voorkomen. De beide operationele doelstellingen voor 2010 zijn niet gehaald.”*^v De normen voor waterkwaliteit worden nog steeds overschreden in de helft van de meetpunten in Nederland^{vi}.

De rol van supermarkten

Greenpeace is van mening dat supermarkten een belangrijke rol hebben in het terugdringen van het pesticidengebruik in de landbouw. Het PBL schrijft hierover: *“In de beleidsperiode (1998-2010) is er veel maatschappelijke discussie geweest over residuen op voedsel. Daarom zijn supermarkten hiervoor bovenwettelijke eisen gaan stellen. Een vermindering van de overschrijding van de residunormen is niet per se gunstig voor een duurzamere productie. Als supermarkten focussen op de duurzaamheid van het hele productieproces in plaats van alleen op het eindproduct, dan kunnen milieu en ook volksgezondheid en economie hierbij winnen.”*^{vii}

Supermarkten kunnen bij hun inkoop voorrang geven aan telers die aantoonbaar met minder of geen schadelijke pesticiden werken. Ze kunnen telers die willen omschakelen naar duurzame teelt, garanties bieden voor hun afzet en hen ondersteunen tijdens de omschakelperiode.

Greenpeace is van mening dat supermarkten een zwarte lijst dienen op te stellen van pesticiden die op termijn verboden moeten worden in de supply chain. Op deze zwarte lijst horen de volgende pesticiden te worden opgenomen: bestrijdingsmiddelen die carcinogene eigenschappen hebben, mutageen zijn of een toxisch effect op de voortplanting hebben en middelen die hormoonverstorende stoffen (EDC's) bevatten. Ook pesticiden die schadelijk zijn voor bijen en andere nuttige organismen dienen op deze zwarte lijst geplaatst te worden.

Om in kaart te brengen wat het beleid is van supermarkten inzake pesticiden, sturen wij u hierbij een vragenlijst. De vragen hebben betrekking op het gebruik van pesticiden in Nederland en Europa.

We willen u vragen de antwoorden op deze vragen uiterlijk 15 februari te retourneren. Greenpeace zal een draft report opstellen waarin het beleid van de Nederlandse supermarkten onderling wordt vergeleken en van een score voorzien. Voordat we tot publicatie zullen overgaan, zullen we u een draftversie van het rapport opsturen, waarop u nog de gelegenheid krijgt te reageren, zodat we de uiteindelijke versie eventueel nog kunnen aanpassen.

Dank voor uw aandacht en tot nadere toelichting gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e

tel 5.1.2.e

5.1.2.e

@greenpeace.org

twitter: 5.1.2.e

ⁱ Vella, K., 2015. Blogpost: Halting biodiversity loss is a win for all. Online geraadpleegd 15 oktober 2015: https://ec.europa.eu/commission/2014-2019/vella/blog/halting-biodiversity-loss-win-all_en

ⁱⁱ EEA, 2015. EU 2010 biodiversity baseline - adapted to the MAES typology (2015). Online geraadpleegd 1 september 2015: www.eea.europa.eu/publications/eu-2010-biodiversity-baseline-revision/download

ⁱⁱⁱ <http://www.wageningenur.nl/nl/nieuws/Europese-Academies-van-Wetenschappen-waarschuwen-voor-de-consequenties-van-het-gebruik-van-neonicotinoiden.htm>

^{iv} Bron: http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/PBL2012-evaluatie-duurzame-gewasbescherming-500158001_o.pdf, blz. 41.

^v CBS, PBL, Wageningen UR (2012). Belasting van het milieu door gewasbeschermingsmiddelen, 1998-2010 (indicator 0548, versie 04, 15 februari 2012). www.compendiumvoordeleefomgeving.nl

^{vi} PBL, 2014. Balans van de leefomgeving. Nieuwsbericht: Gewasbescherming is duurzamer geworden, maar normen worden nog regelmatig overschreden. <http://themasites.pbl.nl/balansvandeleeftomgeving/2014/voedsel-en-landbouw/gewasbescherming-en-milieu>

^{vii} PBL, 2012. Van Eerd, M. et al, Evaluatie van de Nota duurzame gewasbescherming, beleidsstudies.

http://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/publicaties/PBL2012-evaluatie-duurzame-gewasbescherming-500158001_o.pdf

Vragenlijst over beleid aangaande pesticiden door supermarkten

Naam bedrijf: _____

1. Hanteert uw bedrijf (voor bepaalde teelten) een zwarte (of rode) lijst van pesticiden die niet gebruikt mogen worden in de hele keten (van teelt tot winkel), die verder gaat dan de wettelijke vereisten en gebruiksvoorschriften?

2. Hanteert uw bedrijf (voor bepaalde teelten) een zwarte (of rode) lijst van pesticiden die niet mogen worden aangetroffen als residu?

3. Zo ja, welke pesticiden staan op deze zwarte lijst?

4. Zo ja, op welke criteria is deze lijst gebaseerd?

5. Hoe wordt het gebruik van pesticiden in de keten gemonitord door uw bedrijf?

- a. wordt er inzage verlangd in gewasbeschermingsgebruik rapporten van telers?

- b. worden er residumetingen gedaan? Zo ja, waar in de keten en hoe vaak?

6. Heeft uw bedrijf doelstellingen voor wat betreft de reductie van het gebruik van pesticiden in de gehele keten, inclusief teelt? Zo ja, welke? Zo ja, wordt de voortgang daarvan publiek gemaakt?

7. Welke additionele eisen bovenop de wettelijke vereisten hanteert uw bedrijf waar het gaat om pesticiden residuen op producten?

a. Hanteert u bijvoorbeeld een maximum van aan te treffen residuen?

b. Hanteert u een maximum % van de MRL of een maximum % van de ARfD?

c. Welke maatregelen neemt u als residuen de gehanteerde maxima overschrijden?

8. Is uw bedrijf betrokken bij pilotprojecten en/of onderzoek met als doel om het gebruik van pesticiden in de hele keten terug te dringen? Zo ja, kunt deze projecten toelichten met informatie over omvang in geld, hectare en betrokken personeel?

9. Is uw bedrijf betrokken bij concrete projecten die als doel hebben de bescherming van bijen, andere bestuivers, nuttige insecten, vogels, aquatische organismen of andere soorten? Zo ja, kunt deze projecten toelichten met informatie over omvang in geld, hectare en betrokken personeel?

10. Welk percentage van uw omzet (of % van tonnen) van alle producten in de afgelopen vier jaar was gecertificeerd biologisch? Kunt u percentages per jaar en opsplitsing in product categorieën geven?

10 b. Voor het geval u andere certificeringssystemen gebruikt die relevant zijn voor pesticidengebruik (zoals Milieukeur), graag ook voorgaande vraag hieronder beantwoorden.

11. Publiceert uw bedrijf overzichten van testresultaten over overzichten van pesticidengebruik? Zo ja, hoe vaak?

Voor overzichten van supermarkten in andere landen, zie hier enkele voorbeelden:

UK: <http://www.co-operativefood.co.uk/food-matters/reducing-our-impacts/pesticides-and-chemicals/>

Oostenrijk: https://www.billa.at/Sortiment/Obst_und_Gemuese/PRP/PRP_Search/dd_bi_channelpage.aspx?folderId=181842